

SEZGI VA UNING PSIXOLOGIK JIHATLARI

Amirova Marjona Bahrom qizi

Denov tadbirloklik va pedagogika instituti

Matematika fakulteti (2-M 2024-guruh)

Talabasi +998904117268

bahromovnaamarjona2003@gmail.com

Rahmonova Nilufar Najmiddin qizi

Denov tadbirloklik va pedagogika instituti

Pedagogika va psixologiya kafedrasi o'qituvchisi

Maqola ilmiy raxbari

Annotsiya

Ushbu maqolada sezgi mavzusi chuqur tahlil etilgan bo'lib, uning hayotimizdagi o'rni, ahamiyati va turlari ko'rib chiqiladi. Sezgi — insonning atrof-muhitini anglash va hissiyotlar orqali tajribalarni qabul qilish qobiliyatidir. Senzorial, intuitiv va emotsional sezgi kabi turli xil sezgi turlari muhokama qilinadi, shuningdek, ushbu xususiyatlarning qaror qabul qilish, ijodkorlik va ijtimoiy munosabatlardagi roli yoritiladi.

Kalit so'zlar: Sezgi, Intuisiya, Hissiyot, Tajriba, Qaror qabul qilish, Mantiq

Kirish

Sezgi — insonning atrof-muhitini anglash, tajriba orttirish va yashash jarayonida muhim rol o'ynovchi psixologik jarayonlardan biridir. Sezgi qobiliyati turli faktorlar, jumladan, biologik, ijtimoiy va madaniy omillar bilan bog'liqdir. Ushbu maqolada sezgi va uning psixologik jihatlari haqida batafsil ko'rib chiqamiz.

Sezgi turlari

Sezgi bir nechta turlarga bo'linadi:

1. Sensoriy sezgi: Insonning organlari orqali atrofdagi muhitdan kelayotgan ma'lumotlarni qabul qilish jarayoni. Bunga ko'rish, eshitish, hid etish, ta'm va tegish hissiyotlari kiradi.
2. Intuitiv sezgi: Insonning mantiqiy fikrga tayanmay, ichki hislari orqali to'g'ridan-to'g'ri qarorlar chiqarishi. Bu ko'pincha tajriba va bilimsiz, “ichki sezgi” deb ham ataladi.
3. Emotsional sezgi: Insonlar o'z his-tuyg'ularini anglash va boshqalar his-tuyg'ulariga javob berish qobiliyati. Bu ijtimoiy muloqotda juftlik va muvozanatni ta'minlaydi.

Psixologik jihatlari

Sezgi psixologiyasida bir qancha muhim jihatlar mavjud:

- Hissiy intellekt: Sezgining hissiy intellektga bog‘liqligi, ya’ni odamning o‘z his-tuyg‘ularini va boshqalarning hissiyotlarini tushunish qobiliyati. Bu juda muhim ijtimoiy ko‘nikmadir.
- Qaror qabul qilish: Sezgi qobiliyatlari ko‘pincha qaror qabul qilish jarayonida asos bo‘lib xizmat qiladi. Insonlar intuitiv his-tuyg‘ularga asoslanib, tez va samarali qarorlar qabul qilishlari mumkin.
- Ijodkorlik: Sezgi ijodkorlik jarayonida ham muhim rol o‘ynaydi. Ko‘plab san'atkorlar va ijodkorlar o‘zlarning ishlari uchun sezgi orqali ilhom olishadi.
- Stress va salomatlik: Sezgining stress va salomatlikka ta’siri ham muhimdir. Psixologik janglarda, yaxshi sezgi qobiliyatiga ega bo‘lgan insonlar ko‘pincha stressni boshqarishda yaxshiroq natijalarga erishadilar.

Xulosa

Sezgi inson hayotining ajralmas qismi bo‘lib, uning psixologik jihatlari kognitiv jarayonlar va emotsional munosabatlar bilan bevosita bog‘liqdir. Sezgini rivojlantirish va yaxshilash orqali inson o‘z hayotini boyitishi, ijodiy darajasini oshirishi va boshqalar bilan samarali muloqot qilib, hayot sifatini yaxshilashi mumkin. Sezgining ahamiyatini to‘g‘ri tushunish va uni boshqarish psixologiya sohasida katta ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Goldstein, E. B. (1999). "Cognitive Psychology: Mind and Brain." - Sezgilar va kognitiv jarayonlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni tahlil etadi.
2. Kalat, J. W. (1995). "Introduction to Psychology." - Psixologiya asoslarini va sezgi jarayoni haqida keng ma'lumot beradi.
3. Andreeva G.M.Sotsialnaya psixologiya.Uchebnik.-M.Aspekt Press,1999.376-bet.
4. G'oziyev E.G' Umumiy psixologiya.Toshkent.2007.1-2-kitob.
5. G'oziyev E.G',Toshimov R.Menejment psixologiyasi.T -2002
6. G'oziyev E.G Muomala psixologiyasi.T-2001
7. Karimova V.M . Mustaqil fikrlash .-T. :Universitet,2002.-96-bet
8. Karimova V.M.Mustaqil fikrlash.-T. :Sharq.2000.-112-bet
9. Karimova V.M,Sunnatova „Mustaqil fikrlash"o'quv qo"lanmasi bo'yicha mashg'ulotlarni tark etish uslubiyoti.-T.:Sharq,2000.-16-bet
- 10.Mayers D.Sotsialnaya psixologiya perv.S angl.-SPB.:„Piter",199-bet